

együtt átsütjük, azután ki hagyjuk hűlni, a csontból kiszedjük a csontvelőt s a csontüreget lehetőleg kiszárítva, ebbe helyezzük el a strychnint s aztán a csont mindkét nyílását macskaszírral betapasztjuk; hogy azután nedvesség ne jöhessen hozzá, az egészet még egyszer megpiritjuk, hogy kezünk szaga ne érezzék rajta s így előkészítve kiteszük alkalmas helyre. Nagyon ajánlatos, e mérgezett csalfalat közé macska-töpörtyüt elszórni. Mihelyst a róka megtalálja a megmérgezett csalfalatot, azt megrágás nélkül nem nyelheti le; de mihelyst összeropogtatja a csontot, természetes, hogy a benne levő méreg ellepi egész száját (jó a a mérget üvegporral keverni) s ha kiköpi is a hust, a méreg megteszi hatását s a róka gyakran már a helyszínén marad, vagy legalább is nem viszi messzire a bőrét. — *A mi a mérgek a hullákban való elhelyezését illeti*, a sokfelől ajánlt zselatin-tokocskákat a méreg számára, részemről egyáltalában mellőzendőnek tartom (e helyett sokan *makarróni*-t használnak), mert késlelteti a méreg hatását, minthogy előbb magának a zselatinnak is el kell olvadni; pedig tndvalemőleg a strychnin is nehezen oldódik; éppen ezért intenzív hatása csak úgy lehet, ha közvetlen érintkezik a belső részekkel s — a mi igen természetes — a feloldódás procedurája is gyorsabb lefolyású igy.

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Vasut a görgényi uradalomban. A kolozsvári magyar kir. erdőigazgatóságához tartozó három görgényi erdőgondnokság fahozamát eddigelé vizen szállították le a herbusi faraktárba és pedig az épületi és műszerfát óriási tutajokon, a tűzifát pedig usztatással. E mellett a szállítási mód mellett nemcsak az anyag mennyisége, de minősége is szenvedett és a drága viziműveknek tetemes költséggel való folytonos tatarozása vált szükségessé, sőt a tűzifa-hozamnak csak csekély része volt értékesíthető. Darányi Ignác minister ezeken a bajokon segitendő, elhatározta, hogy a vizen való szállítást megszünteti és a szászrégeni vasuti állomással vágánynyal összekötött herbusi faraktárból kiindulólág a görgényi erdőségekre erdei iparvasutat épít és e 42 kilométeres iparvasutnak mintegy 700,000 koronára rugó költségét az országos beruházási

hitelnek az államerdészet céljaira szánt összegből fogja fedezni. E vasutépítés gazdasági haszna abban nyilvánul, hogy a görgényi uradalom 10 évi fatermése a legutóbb tartott árverésen 1.219,000 koronával a becsértéken felül kelt el. A vasutba fektetett tőke 5 év alatt amortizálódik.

Ujabb állami birtokvásárlás a Tátrában. A földmivelési kormány egyrészt a Tátrának elidegenítését megakadályozandó, másrészt pedig a turisztika és idegenforgalom emelése érdekében újabb birtokvásárlásokat tett. A sztrázai erdőtársulattól vásárolt 496 kat. holdat, a mengusfalvi urbéresektől 445 holdat, Veszter Pál és társaitól 392 holdat, a szepes-szombati erdőtársulattól 225 holdat, a kis-szalóki kisbirtokosoktól 210 holdat, azonkívül a Spóner és Szelényi, Okolicsányi és Székely uradalmaktól kisebb erdőterületeket. A kormány hir szerint még folytatni fogja a tátrai erdővásárlásokat.

„Hivatali rendszerünk.” Nem adok más czímet, hogy lehetőleg ugyanazon tárgy megvitatásánál maradjunk.

Rendszerről azonban jóformán nem is beszélhetünk; hiszen ilyen nem létezik, vagy ha létezik is, az helyi, vagyis inkább kerületi *hivatali rendszer*. Hogy csak az anyagszámadást és pénzkezelést említsem fel, ezek vezetése erdőhatóságokként különfélekép történik. Olyan hivatali főnök, a ki érdeklődik a kerületében levő erdőgazdaságok iránt, hivatottságot és ügybuzgóságot tanusít s ezt alárendeltjeiben is felkelteni és éleszeni tudja, az a hivatali főnök hivatalnokai közreműködésével alkot és teremt a kerület számára egy rendszert, mely talán felsőbb jóváhagyást is nyer, de általános hivatali rendszerről még nem beszélhetünk.

A felvetett eszméből, annak eddigi megvitatásából folyólag tulajdonképen talán csak a kezelő erdőgondnok helyzetéről és feladatáról lenne szó, ez azonban még nem jelent hivatali rendszert s — nézetem szerint — csak kiinduló pontul szolgálhat egy nagy és általános hivatali rendszer magalkotásához, a melyhez mi erdőgondnokok csak adatokat, eszméket szolgáltatathatunk; a mű megalkotása azonban mások feladata.

Hogy mi erdőgondnokok tulajdonképen feladatunkkal keveset foglalkozhatunk, annak oka az, hogy *erdőkezelésünkre nincs kellő suly fektetve*. Addig a míg az erdő kihasználása vállalkozók kezében

van, míg az erdőkezelő az erdővel, annak nevelésével, kihasználásával és értékesítésével kellően nem foglalkozhatik, *míg a kezelő erdőgondnoknak a kerületében szükséges kirándulásokat hivatalos rendelet szerint korlátoznia kell*, míg az erdőgondnok jóformán csak arra való, hogy időszaki beadványokat és kimutatásokat gyártson, addig a mi helyzetünknek, a mi feladatunknak kellő komolysága, kellő nyomatéka nincs.

Mi tulajdonképen az erdőkezelés feladata? A kezelésére bizott erdőterület s a rajta levő faállmánynak fanem- és választékok szerinti ismerése, a legbelterjesebb kihasználás módjainak a legkisebb részletekben való tudása, a kelendősségi és értékesítési viszonyok, a munkás viszonyok, a vidéki lakosság viszonyainak, szokásainak és érzelmeinek ismerése és ezen ismereteknek az erdőkezeléssel való összeegyeztetése, a kezelés kivitelének javára és előnyére való kihasználása. Egy erdőkezelőnek második otthona, második családja, temploma az erdő. Ha onnan az irodába szorul a kimutatások gyártására, csakhamar vége minden jó szándéknak és ügybuzgóságnak.

Az erdőgazdaság jó eredménye az erdőkezelésben rejlik. A kezelés helyes és lelkiismeretes keresztülvitele, annak igazgatása, az igazgatás tudása vezet egy rendszerhez, melynek keretében, de nem korlátai között történik a kivitel. Igen természetes tehát, hogy a kezelés szabályait egy kaptafára huzni nem lehet, de általános szabályai kell hogy legyenek. Hol vannak ezek a szabályok? A legtöbb esetben az erdőkezelő jó lelkiismeretében.

Ha majd egyszer megértjük, vagy talán az utódok megértik azt, hogy az erdőkezelés fontosságával komolyan kellene foglalkozni, hogy a kezelés bir legalább is oly anfontossággal, mint a gyakran kiváltságos előnyökkel járó központi foglalkozás, akkor majd lehet mérlegelni az erdőkezelő feladatát és munkásságát, s ez a megfontolás dönti el azt, hogy az erdőkezelőnek a kerületében kell-e tervezgetni, vagy az irodájában gyötrődni.

Talán megjön az idő, a mikor az erdőkezelés elsőrendű feladatává válik az erdészeknek azon fontos szempontból, hogy ezen feladatok helyes megoldása okvetlen kedvezőbb eredményre, nagyobb jövedelmezésre vezet. Hiszen a jövedelem fokozása alig hiányzik egy-egy felsőbb rendeletből, kívánják, követelik a nagyobb ered-

mény elérését. És mégis minő ellentétek, mondhatnám akadályok merülnek fel a kezeléssel szemben. Ki ne tudná azt, a ki erdőt kezel? Igen nehéz az erdőkezelő helyzete, mert a míg tőle kitelhető erejéből igyekszik nagyobb jövedelem, nagyobb és nagyobb eredmény elérésére a kezelés terén, itt is, ott is meg van kötve keze, csak vergődés minden igyekezete, minden buzgósága.

Gyakran olvassuk, hogy egyik- másik szaktárs külföldi tanulmányutra küldetik; az illető külföldi eredményekből vett gazdag tapasztalatokkal jó haza, de azokat érvényesíteni nem bírja, bár külföldi tapasztalatairól ismertetést is ad, mely azonban a feledés tengerébe merül el. És hány kezelő erdész van, aki szomszédja kezelését és annak viszonyait nem ismeri, mert nem áll módjában annak megismerése. Pedig az eredmények összehasonlítása, a tapasztalatok kieserélése elsőrendű kívánalom a jó eredmény fokozására. És nemcsak a külföld, de honunk erdőgazdaságának ismerete és megismerése is szükséges nemcsak egyeseknek, hanem mindenkinek, a ki az erdőkezeléssel ügybuzgóan foglalkozik. Hiszen a különböző gazdasági mozzanatok ismeretére tulajdonképen az erdőkezelőnek van elsősorban szüksége, hogy a mit jónak látott és czélszerűnek tapasztalt, azt az ő területében, saját kezelésében kivitelre juttassa.

A jó és kiterjedt ismeretekkel bíró erdőkezelőkből lesznek az igazgatás jó hivatalnokai, akik hivatott véleményezői lehetnek annak, hogy a kezelő erdészre az erdön, vagy az irodában vár-e fontosabb feladat? s csak azután beszélhetünk arról, hogy pénznaplót vezessen-e, pénzt vagy erdőt kezeljen-e az erdőgondnok.

Csegezy Pál.

Az erdei, mezőgazdasági és ipari magánvasutak ügyével az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya február 25-én tartott ülésében foglalkozván, *Visnovszky Sándor* előadása alapján javaslatba hozta, hogy az egyesület a kereskedelmi ministert keresné meg oly törvény benyújtására, a mely ezeknek a vasutaknak a kisajátítási jogot biztosítaná. Örömmel vesszünk e hírről tudomást, remélve, hogy ez a felterjesztés, a mely ezek szerint lényegében egyezik az Országos Erdészeti Egyesületnek már két év előtt ugyanezen ministeriumhoz intézett kérel-

mével, a harmadrendű vasutak ügyének rendezésére újabb impulzust fog adni.

Országos Magyar Vadászszövetség néven február hóban új vadászati egyesület alakult meg Budapesten. Céljául tüzte: 1. a vadászati törvény revíziójának sürgetését, 2. egy vadőri iskola létesítését, 3. a vadászat ápolását, vadászati kiállítások rendezését és 4. a vadászati irodalom fellendítését.

Névmagyarosítás. Tirscher Artur, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja (Hegybánya) nevét „Törzs“-re változtatta. Éljen!

Halálozások. *Mihalesics Miklós* kir. erdőmester (Zágráb), *Seeberg Adolf* m. kir. erdőmester (M.-Sziget) *Radu T. Miklós* m. kir. főerdész (Nagyvárad), *Ertl János* földbirtokos (Szonta) az Országos Erdészeti Egyesület alapító-tagjai, továbbá *Basa Lajos* m. kir. erdőész (Szászsebes) az Orsz. Erdészeti Egyesület rendes tagja elhunytak. *Béke hamvaikra!*

Lapunk mai számának mellékleteként Ungár Ignác és fiai kassai magpergetőjének árlapját küldjük szét.